

Ichak Kacnelson

PJESMA UBIJENOG JEVREJSKOG NARODA (1-2)

1. PJEVAJ!

1.
Pjevaj! Uzmi svoju povijenu laganu harfu u ruku
i bacaj prste na nježne žice njene.
Srčano, žalobno, o pjevaj posljednju pjesmu
posljednjih Jevreja Evrope.
2.
Ali kako da pjevam, čak i usta da otvorim, kad sam
toliko sam? Moja žena i dvoje djece... Kakav
užas! Drhtim...i čujem plač,
svuda plač.
3.
„Pjevaj, pjevaj! Digni svoj slomljeni i mučeni glas
i traži Ga, traži ga gore, ako još je tamo, pjevaj za
Njega i Njemu posljednju pjesmu posljednjih Jevreja
koji su živjeli, umrli, nepokopani i ništa više.“
4.
Ali kako? Kako da podignem glavu? Uzeli su mi
ženu, sinove Benziona i malog Jomelea. Nema ih više uz
mene,
a opet nikada otići neće, o mračne sjene mojih
najsjetlijih,
sjene hladne i slijepe.
5.
„Pjevaj, pjevaj posljednji put, zabaci glavu, uperi
oči u Njega i pjevaj im po posljednji put, zasviraj
harfu za Njega: nema više Jevreja!
Sve su ih istrijebili!“
6.
Ali kako da pjevam? Kako da oči uperim u Njega?
Stvrdla se suza u oku mome...
bori se, trga, ali ne može pasti...
bože, moj Bože!

7.
Pjevaj, pjevaj! Podigni pogled ka nebu
kao da tamo za nas je Bog koji
daje znak da čeka nas velika radost.
Sjedi među ruine svojih iskasapljenih i pjevaj!
8.
Ali kako u svijetu za mene tako praznom?
Kako svirati sa ovim rukama jadnim?
Gdje su moji mrtvi? Tražim ih u gomilama balege
u svakoj hrpi pepela. O, kažite gdje ste.
9.
Vičite iz svakog pedlja zemlje, ispod svakog kamena,
vičite iz prašine, iz plamena i dima---
to tvoja je krv, tvoja limfa, tvoja srž koštana,
to je tvoje meso, tvoj život! Zavikni jače!
10.
Zavapite iz utrobe šumskih zvijeri, iz riba,
što su vas proždrle. Iz peći vičite,
mali i veliki, da čujem vaše plače,
vaše jecaje da viču, ubijeni Jevreji.
11.
Ne zazivaj nebo: ono te ne čuje. Ni
zemlja, ova hrpa govana. Ili sunce i ne moli za svjetiljku.
O, ljudi moji, vi bijaste za mene najsajjnija svjetlost
sunca na svijetu!
12.
Ustaj, narode moj. Pružaj ruke iz jama tako dubokih,
gdje slojevi su živim vapnom prekriveni
i izgorjeli. Ustaj iz konačnog,
najdubljeg od svih slojeva.
13.
Dođite svi vi iz Treblinke, Sobibora, Belzeca,
Aušvica, Ponarija i drugih logora, očiju otvorenih širom
i utihlog krika užasa. Dođite iz močvara,
ugušeni blatom, u mahovini istruli.

14.
Dođite, vi sasušeni, smrskani i raskomadani,
u krugu oko mene načinite ogroman prsten:
djedovi, bake, očevi, majke s bebama
za vratom. Dođite, prah od kostiju jevrejskih postaje
pepeo.

15.
Ustajte, pokažite mi se. Dođite svi, dođite,
želim vas vidjeti, želim vas gledati, želim posmatrati
u tišini svoj ubijeni narod. I pjevaću! Da.
Daj mi harfu. Gle, ja sviram!

2. JA SVIRAM

1.
Ja sviram, sjeo sam na zemlju
i svirao i tužno pjevao: o narode moj!
Milioni Jevreja stajali su oko mene i čuli,
ubijeni milioni stvorili su ogromnu publiku!

2.
Ogromna publika, ogromno mnoštvo! Ezekijelova
dolina puna
kostiju u kut je mogla stati, a isti taj Ezekijel
ne bi govorio ubijenima o nadi, već bi,
poput mene, bivao slomljen.

3.
Poput mene, bespomoćno oborene teške glave,
gledajući razočarano u ogromno sivo nebo i njegovu
prazninu,
i on bi oborio glavu, još niže,
kao kamen, jadni kamenčić.

4.
Ezekijele, Jevrejine iz vavilonske doline, vidio si
osušene kosti svog naroda i osjećao se izgubljeno i
zbunjeno kao marioneta, tako mi Boga, tako mi tvog
Boga,
otjeran si u ovu dolinu.

5.
A kada su te pitali: "Hasikhyeno?"

(Hoće li ove kosti oživjeti?)" nisi znao
kako odgovoriti. Šta, šta da kažem? Da
od mog masakriranog naroda nijedna kost ne ostade!?

6.
Ničeg nema više na šta bi se stavila koža i meso,
niti stvari u koju bi se udahnuo novi duh.
Gledajte, čitav jedan masakrirani, mrtvi narod
bulji u nas zacakljenih očiju.

7.
Vidite, milioni glava i ruku sežu da
nas kontaktiraju! Pogledaj te usne. Je li molitva im
prilijepljena
ili urlik? Hajde, pokušaj ih dodirnuti.
Ništa. Ja sam izmislio jevrejski narod! Zamislio ga.

8.
Njega više nema! I neće se vratiti
na ovu zemlju! Izmislio sam ga, sjeo sam i izmislio ga
Samo njegove patnje koje vidite, bol
ubijanja je stvarna, ogromna.

9.
Gle, gle, svuda su oko mene, ogromna gomila
i svaki od njih u meni je drhat.
Gledaju tužno Benzionovim i Jomeleovim tužnim
očima,
a sve očima pustim moje žene.

10.
Velikim plavim očima mog brata Berla, da.
Kako to da njegov pogled imaju? To je on! On sam!
On traži svoju djecu ne znajući da su
među tim milionima, a ja mu neću reći, ne.

11.
Moja Hana je odvedena s naša dva sina!
Znala je moja Hana: sve troje bili su skupa, ali
nije znala gdje je Zvi, ni gdje sam ja,
ni za moju nesreću, ne znajući da sam živ.

12.
Podiže pogled ka meni prazno kao i svi moji ljudi
i kao da me ne vidi. Dođite, čutljivi,

dođite i rječiti, dođi, Hana, dođi i pogledaj me,
slušaj i prepoznaj me!

13.
Slušaj, Benzion, moj mali gaone*, ti možeš dokučiti
posljednji jauk posljednjeg Jevreja, i Jomele,
ti, moja svjetlosti i utjeho, gdje je osmijeh tvoj,
Jom? O, ne smiješ se... ne smiješ se...

14.
Plašim se toga, Jomele, kao što bi drugi se trebali plašiti
mog osmijeha. Slušaj moju pjesmu. Bacio sam ruku

kao srce na svoju harfu i možda će nas boljeti i više,
i bolom i mukom!

15.
Ezekijel, on? Ne. Jeremija? Ne. Ne trebaju mi.
Zvao sam ih, pomozite mi. Ali ja ih
ne čekam sa svojom posljednjom pjesmom, oni
u proročanstvima svojim, a ja u svojoj patnji ogromnoj.

Sa poljskog jezika preveo Marko Bačanović